

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: suport@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 55
din 15.02.2011**

Dosar nr.: 378/2010

Petiția nr.: 8047/12.10.2010

Petent: Alianța Antidiscriminare a Tuturor Tăticilor

Reclamat: T B

Obiect: exprimarea opiniei în vederea reducerii vârstei de pensionare a mamelor

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.1.1. Alianța Antidiscriminare a Tuturor Tăticilor, prin reprezentant Bogdan Drăghici, cu sediul în București, str. Istriei, nr. 30, bl. 41, sc. 1, ap. 32, sector 3

1.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1.2.1. T B, Președinte al României, cu sediul în București, Palatul Cotroceni, Bd. Geniului, nr. 1-3, sector 6

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea petentului vizează declarațiile Președintelui României în ceea ce privește reducerea vârstei de pensionare a mamelor. Petentul consideră discriminatorie dorința Președintelui României de reducere a vârstei de pensionare a mamelor, transformând tatăl într-un părinte de rang inferior.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată, Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 02.11.2010, prin adresa nr. 8295/20.10.2010 fiind citat petentul, iar prin adresa nr. 8296/20.10.2010 fiind citat Președintele României, prin Administrația Prezidențială. Petentul a fost prezent la audiere, reclamatul a fost absent și a depus la dosar punctul de vedere prin adresa nr. 8670/01.11.2010. Petentului i s-a acordat termen pentru concluzii scise la data de 09.11.2010. Petentul nu a depus concluzii scrise.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Alianța Antidiscriminare a Tuturor Tăticilor - T.A.T.A. arată că a luat act cu stupefacție de declarațiile oficiale ale Președintelui României, conform cărora domnia sa dorește să reducă vârsta de pensionare a mamelor, solicitarea fiind profund discriminatorie și transformă tatăl într-un părinte de rang inferior. Asociația T.A.T.A.

sesizează cu privire la acest caz de discriminare gravă a tatălui chiar de către Președintele României, care nu ține cont de faptul că mama și tatăl au drepturi și obligații egale. Este șocant că, deși domnul T. B. este tată, domnia sa considera ca tatăl nu are un rol important în creșterea și educarea copilului său.

4.1.2. Astfel, Președintele României a susținut joi, 7 octombrie a.c., o declarație de presă pe tema Legii pensiilor, iar menționând că: "Analizând Legea la art.53 alin.I, am constatat că se instituie vârsta standard de pensionare la femei și bărbați la 65 de ani. Sunt un susținător fără rezerve al egalității de șanse, dar și al egalității de tratament în fața legii pentru femei și bărbați. Nu pot însă să nu analizez realitățile socioeconomice din România și să constat că, totuși, femeile au o situație mult mai grea decât bărbații. Plecând de la premisa că aici discutăm despre femei care au serviciu, trebuie să recunoaștem că realitatea socială din România ne arată că o femeie care are serviciu în sectorul privat sau în sectorul de stat mai are și un serviciu acasă, fiind prima și cea mai responsabilă de gestionarea treburilor casei, de creșterea copiilor. Deci, femeile fac o dublă muncă în România.". Președintele B. ignoră faptul că în prezent peste 32000 de tați se afla în concediul pentru creșterea și îngrijirea copilului în vârstă de până la doi ani, că majoritatea taților din România împart cu mamele propriilor copii toate drepturile și obligațiile parentale, fiind părinți suficient de buni sau chiar foarte buni pentru fii și fiicele lor și nemeritând tratamentul discriminatoriu și jignitor propus chiar de Președintele României.

4.1.3. Președintele nu a înțeles că era mai important să propună parlamentului un stagiul de cotizare egal pentru femei și bărbați și nu neapărat un prag privind vârsta de pensionare. Concediul pentru creșterea și îngrijirea copilului se adaugă vechimii în muncă, iar proiecte legislative aflate în dezbatere parlamentară propun soluții pentru părinții care doresc să profeseze ca asistenți parentali sau ca bone și care în felul acesta sunt mai implicați și în creșterea și educarea propriilor copii.

4.1.4. Asociația T.A.T.A. solicita CNCD să soluționeze cu promptitudine această plângere, pentru a determina Președintele României să renunțe la măsurile discriminatorii propuse împotriva taților și la mesajele domniei sale profund discriminatorii la adresa bărbaților care performează ca soți și ca tătici. Părinții trebuie stimulați să se implice în creșterea și educarea propriilor copii, iar discriminarea tatălui în societatea românească trebuie să devină un fenomen combătut permanent de statul român. Cei doi părinți sunt la fel de importanți pentru copilul lor, iar complementaritatea lor în viața de familie trebuie promovată permanent.

4.2. Punctul de vedere al Președintelui României, prin Administrația Prezidențială

4.2.1. Este regretabil faptul că această declarația Președintelui României a fost interpretată în acest mod, Președintele nedorind altceva decât să sublinieze faptul că adeseori, femeile sunt puse în situații ce le dezavantajează față de bărbați. Este foarte adevărat faptul că potrivit legislației actuale în vigoare și bărbații pot beneficia de concediul pentru creșterea și îngrijirea copilului în vârstă de până la 2 ani și că drepturile și obligațiile parentale se împart în mod egal între cei doi părinți, însă exercitarea tuturor acestor drepturi și obligații de către titularii lor potrivit principiului egalității, nu înlătură toate celelalte împrejurări ce contribuie la plasarea femeilor în situații ce le dezavantajează față de bărbați. Or, tocmai evidențierea acestor alte împrejurări, prin referire la realitățile socioeconomice din România a fost de esența mesajului Președintelui României.

4.2.2. Mai mult această declarație se circumscrie opiniei Curții Constituționale cu privire la subiectul „vârste diferite de pensionare pentru femei și bărbați”, opinie exprimată în Decizia nr. 107/1995, potrivit căreia: "În general se apreciază că violarea

principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite. În alți termeni, principiul egalității nu interzice reguli specifice, în cazul unei diferențe de situații. Egalitatea formală ar conduce la aceeași regulă, în ciuda diferenței de situații. De aceea inegalitatea reală, care rezultă din această diferență, poate justifica reguli distincte, în funcție de scopul legii care le conține. Tocmai de aceea principiul egalității conduce la sublinierea existenței unui drept fundamental, dreptul la diferență, iar în măsura în care egalitatea nu este naturală, faptul de a o impune ar însemna instituirea unei discriminări.

4.2.3. În cauza de față, prin excepție se invocă faptul că existența unei vârste de pensionare diferite pentru femei și bărbați ar constitui o discriminare. Dacă, în principiu, condițiile generale socioprofesionale dintre femeie și bărbat ar fi egale, nu numai în sens formal-juridic al termenului, ci și în sens real, evident că excepția ar fi întemeiată. În fapt, însă, datorită imperativelor legate de creșterea și educarea copiilor, îndeosebi în primii ani, sarcinilor sporite ce revin femeilor în gospodărie, lipsei unor modalități sociale și economice larg accesibile, în perioada actuală de tranziție, care să le degreveze de aceste obligații, precum și altor aspecte care îngreunează ascensiunea lor profesională (concedii de maternitate, concedii postnatale, concedii pentru îngrijirea copilului bolnav, interdicțiile cu scop de protecție de a lucra în anumite condiții etc), precum și altor împrejurări, femeile sunt în situații ce le dezavantajează față de bărbați. Desigur, asemenea situații cu timpul se estompează și vor dispărea, fenomen ce se regăsește în toate țările europene ca fiind una dintre caracteristicile evoluției societăților moderne. În prezent, însă, majoritatea statelor au consacrat vârste diferite de pensionare, deși principiul egalității sexelor este general admis. Totodată, în alte state europene, jurisdicția constituțională a apreciat că principiul egalității sexelor impune aceeași vârstă de pensionare, autoritatea legiuitoare, ținând seama de realitățile socioprofesionale existente.

4.2.4. În continuare, motivarea Curții evidențiază faptul că: "În țara noastră aceste realități socioprofesionale sunt incontestabile, așa încât stabilirea unei vârste unice de pensionare, atât pentru bărbați cât și pentru femei, ar avea semnificația instituirii unui tratament egal pentru situații diferite. De altfel, legislația mai prevede diferențe de tratament între bărbați și femei și în alte situații, cum ar fi, spre exemplu, în legătură cu serviciul militar și în ce privește măsurile de protecție sus-amintite. În fond, referitor la aceste măsuri de protecție, și bărbatul poate fi în situația de a-și îngriji copilul, chiar în exclusivitate, dar nu beneficiază de avantajele prevăzute de lege pentru mame."

4.2.5. Deși prin raportare la momentul pronunțării acestei Decizii putem afirma că, în prezent, asemenea împrejurări s-au estompat prin adoptarea legislației necesare în materie, totuși, nu se poate afirma că ele au dispărut în totalitate. Acesta este sensul afirmației Președintelui României, ce nu poate fi ruptă de contextul în care a fost făcută, potrivit căreia: "Nu pot însă să nu analizez realitățile socioeconomice din România și să constat că, totuși femeile au o situație mult mai grea decât bărbații. "

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul Director reține, potrivit înscrisurilor aflate la dosar și a sesizării, astfel cum este formulată, că opinia exprimată de Președintele României în vederea reducerii vârstei de pensionare a mamelor se încadrează în limitele dreptului la libertatea de opinie și de exprimare.

5.2.1. În drept, conform art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare "orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de

rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

5.2.2. O faptă poate fi calificată ca fiind faptă de discriminare dacă îndeplinește cumulativ mai multe condiții :

- Existența un tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile)

- Existența un criteriu de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasa, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, varsta, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu.*

- Tratamentul diferențiat să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;

- Tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop să nu fie adecvate și necesare.

5.2.3. Colegiul director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare. Astfel, Colegiul Director a analizat dacă există un tratament diferențiat între diferite persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit din cauza unui criteriu de discriminare. Colegiul Director ia act de obiectul plângerii, astfel cum este formulat și anume declarațiile Președintelui României în ceea ce privește reducerea vârstei de pensionare a mamelor, și constată că în speță se invocă un tratament diferențiat între mame și tați, petentul considerând că reducerea vârstei de pensionare a mamelor transformă tatăl într-un părinte de rang inferior.

5.2.4. Având în vedere răspunsul Președintelui României exprimat prin adresa nr. 8670/01.11.2010, Colegiul director este de opinie că afirmațiile imputate nu pot fi asimilate unor fapte de discriminare, acestea constituind în esență lor declarații de interes public în vederea evidențierii anumitor împrejurări, prin referire la realitățile socioeconomice din România. În aceeași măsură, afirmațiile în cauză, nu reprezintă o acțiune per se, prin care se aduce atingere drepturilor unor persoane pe baza unor criterii interzise, cât expresia unei posibilități de reglementare în legătura cu un subiect de interes public, vârsta de pensionare. În acest sens Colegiul director apreciază că opinia Președintelui României în vederea reducerii vârstei de pensionare a mamelor se încadrează în limitele dreptului la libertatea de opinie și de exprimare și este justificată obiectiv de un scop legitim.

5.2.5. Astfel, analizând întregul context al afirmațiilor ce constituie obiectul plângerii, Colegiul este de opinie că, din conținutul acestora, nu se pot reține diferențieri aplicabile unor situații comparabile pe baza unui criteriu interzis care să fi avut ca scop sau ca efect atingerea unui drept. Cu atât mai mult, cu cât afirmațiile supuse analizei nu constituie rezultatul unor exprimări invocate cu scopul vădit de a aduce atingere demnității unor persoane, grup de persoane sau comunități. Pe de altă parte, trebuie precizat că opțiunea legiuitorului și examinarea soluțiilor legislative alese de către legiuitor precum și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptele prezentate nu sunt fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată
2. Clasarea dosarului
3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

GERGELY DEZIDERIU - Membru

HALLER ISTVAN - Membru

POP IOANA – Membru

JURA CRISTIAN - Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE - Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.